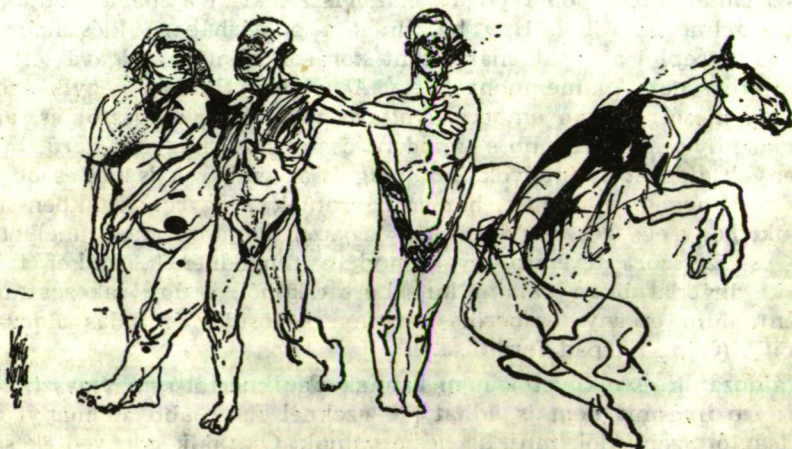

zulat ellenére vagy mellett ez legalább a sajátjuk — magukra találnak. Az átokkal sújtottság is megkülönböztet, akárcsak a kiválasztottság hite.

Jó volna, ha akadna író, aki a Marx téri aluljáró áldozatainak és elkövetőinek is saját világot teremtene. Ez talán segít valamit? Nevetséges. Ha lenne értelmiség, amelyik nem a maga identitászavarának foglya, ha nem a majmolást, a másutt már régen élhettelen eszmények csodálatát, ha nem az ácsingózást példázná. S akkor? Még nagyobbra nőne a távolság az emberi életek minőségei között. A naiv vágy és a lehűtő ismeret persze nem szívesen válik meg egymástól. Ha az egyik elvész, mi marad? Demagógia, fanatizmus vagy a póre praktikizmus, amit semmiféle spray-vel nem lehet illatosítani.

De még mindig nem tudom, miért éppen Faulknert idézem az aluljáróban. A nekem oly sokszor konzervatívnak, sőt reakciónak tűnő Faulknert, aki kérkedett a műveletlenségével, s aki a Nobel-díj elnyerése után jobbára szép buborékokat fújt az emberiség üdvéről. Talán mert neki volt a legtöbb bátorsága, hogy ragaszkodjon a saját terephez, a saját mítoszhoz? Úgy kapaszkodott a déli Oxford városka kacatjaiba, a korhadó ajtófélfába, hogy az ár őt mégsem sodorta el. Bezárkózott az elmaradottságba, s ezzel ki is zárta magát a világból. Ahogy mondani szokták, nem haladt a korrallal, különös ember lett: a felgyorsult tempóban zavaróan lassú, vagy inkább időszerűtlen. Olyasmire talált, amit némi pátozzsal *a kor lelkének* neveznék. A lényegét fogta, amikor új mitológiát teremtett, s ezzel mégiscsak a jövőbe szaladt. Ugyanakkor nem érezte helyét az átlagos, a mindenki számára ismert jelenben. Kizökkent, mint a kultúrtörténet sok igazán nagy alakja, mint Cervantes vagy mint a mi Balassink. Szóval látta a régi borzalmaikat, de iszonyodott az újtól is — nem tehetett mást: a saját térhez saját időt is álmódott, amely persze kísértetiesen hasonlít a valóságos történelmi időre. S a legnagyobb gondolati tette a konstruktivitása; hogy a kucséberzacskóból dirib-darabban kihuzigált elemekből egy Egészet alkotott, bizonyítva az egyébként meghaladhatatlan törvény érvényességét, hogy a művész nem tükrözi a világot, hanem mindenkor világot épít.

KÉRI LÁSZLÓ: ÖRÖKSÉG